

Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi

2016 27(1)8-11

Şebnem AVCI, Yrd. Doç. Dr.¹
Ömer Osman PALA, Arş. Gör.²

Geliş Tarihi: 31.10.2014 (Received)
Kabul Tarihi: 26.02.2016 (Accepted)

Bu araştırma ile ilgili herhangi bir kurumdan maddi destek alınmamıştır.

İletişim (Correspondence):

Yrd. Doç. Dr. Şebnem Avcı
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Kemal
Demir Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
Yüksekokulu Gölköy
Kampüsü 14280 Bolu.
e-posta: avciseb@hotmail.com
GSM: 5057811059
Faks: 03742534663

- 1 Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Kemal Demir Fizik Tedavi ve
Rehabilitasyon Yüksekokulu
- 2 Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Kemal Demir Fizik Tedavi ve
Rehabilitasyon Yüksekokulu

FİZYOTERAPİ ÖĞRENCİLERİNDE VERİ TOPLAMA BECERİSİ: RETROSPEKTİF ÇALIŞMA

ARAŞTIRMA MAKALESİ

ÖZ

Amaç: Fizyoterapi öğrencilerinin gönüllü bireylerden elde ettikleri verileri ne kadar eksiksiz ve doğru alabildiklerini retrospektif olarak incelemek hedeflendi.

Yöntemler: Araştırmacının verdiği bir ders kapsamında dersi alan 41 öğrenciye ödev olarak Beck Depresyon Ölçeğini bulmaları; her birinin 3 kişiyle yüz yüze görüşme yaparak bu kişilerin demografik bilgilerini, düzenli olarak spor yapıp yapmadıklarını sorguladıktan sonra Beck depresyon ölçeği sorularını sormaları istendi. Ödev teslimi yapan 33 öğrencinin dosyaları ders döneminin sonunda geriye dönük olarak incelendi.

Sonuçlar: Otuz üç öğrenci ödev teslimi yaptı, 8 kişi yapmadı. Öğrenciler toplam 98 gönüllünün verilerini teslim etti. Dokuz öğrenci demografik bilgiler için ayrı bir form oluşturmuşken, 22 öğrencinin bu bilgileri Beck depresyon ölçeğini bastırdıkları kağıdın boş kısımlarına yazdığı görüldü. İki öğrenci ise hiçbir demografik veriyi almamış olarak ödevini teslim etti. Bütün öğrenciler Beck depresyon ölçeğini bulup kullandığı halde, 19 öğrencinin ölçeğin sonucunu hesaplamış olduğu; 14'ünün hesaplamadığı görüldü. Demografik verileri eksik de olsa bulunan 31 öğrencinin bireylere spor yapıp yapmadıklarını sordukları; ancak demografik verileri almamış olanların sporla ilgili soruları da sormadığı görüldü. Otuz üç öğrencinin içinde sadece 3 kişinin eksiksiz veri topladığı görüldü.

Tartışma: Veri toplamadaki başarısızlık bilimsel yaratıcılığı da olumsuz etkileyeceğinden güçlü akademik kadrolar ve araştırmacı fizyoterapistler yetiştirebilmek için araştırma projesi hazırlama derslerinin içeriklerinin ve hedeflerinin gözden geçirilmesi gereklidir.

Anahtar kelimeler: Fizyoterapi; öğrenci; veri alma, çalışma becerisi

THE ABILITY OF DATA COLLECTION IN PHYSIOTHERAPY STUDENTS: RETROSPECTIVE STUDY

RESEARCH ARTICLE

ABSTRACT

Objectives: Physiotherapy students' ability to obtain data from volunteers correctly and without missing was investigated retrospectively.

Methods: Forty one students who has been taking one of the researcher's lectures were asked to find Beck depression scale; to meet at least 3 people and obtain their demographic data, their sport habits and to fill in the Beck depression scale. These student files from 33 students were investigated retrospectively at the end of the semester.

Results: Thirty three students gave their reports, 8 of them did not. Students gave 98 individuals' report. Nine students prepared a different form for demographic data. Twenty two students written those data on empty areas on the paper they printed Beck depression scale. Two students did not take any demographic data. All of the students found and used Beck depression scale, 19 of them calculated the results; 14 students did not. Thirty one students who somehow obtained demographic data asked to volunteers their sport habits but the ones who didn't have demographic data did not asked any questions about sport. Only 3 students out of 33 collected data without missing.

Conclusion: The failure in collecting data may affect scientific creativity thus, the content and the target of research project lesson should be reviewed for educating researcher physiotherapists and strong academic staff.

Key words: Physiotherapy; students; data retrieval; study skills

GİRİŞ

Araştırma kelimesi, 'problemlere güvenilir çözümler aramak amacıyla planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, analizi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir' şeklinde tanımlanmaktadır (1). Fizyoterapi öğrencileri eğitimleri süresince makale tarama, bilimsel bir projeye dahil olma ve elde edilen verileri rapor etme gibi pek çok araştırmalara katılırlar. Lisans düzeyinde dahil olunan küçük veya büyük gruplu araştırmalar, projeler ve hazırladıkları tezler öğrencilerin araştırma becerilerini geliştirip bunları klinik ortamlarda kullanabilmelerine olanak sağlar (2). Bu araştırmaların pek çoğu okul dışındaki zamanlarda yapılacak şekilde ve öğrencinin bireysel veya grup aktivitesi olarak planlanmaktadır. Okul zamanı dışında yapılan ve ev ödevi olarak değerlendirilen bu aktivitelere öğrencilerin gösterecekleri özen akademik başarılarını direkt olarak etkilemektedir (3). Bu tip araştırma aktivitelerinin de birer ev ödevi olduklarını varsayarsak, bunun yapılaş amacının net bir şekilde öğrenciye açıklanması gereklidir. Hazırlık aşamasında nelerin yapılması gerektiği ve öğrenciden sonuçta beklenenler net bir şekilde ifade edilmelidir (4). Araştırma sırasında toplanacak verilerin doğru, eksiksiz ve kaliteli olmaları araştırmanın bilimselliği ve doğruluğu açısından son derece önemlidir (5). Bu bakımdan veri toplama esaslarına uyulması gerektiğinin altı çizilmelidir.

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon eğitimi veren fakülte ve yüksekokullarda öğrencilere birinci sınıftan itibaren araştırma tekniklerine yönelik bilgiler verilmektedir. Okulumuzun müfredatında bulunan vaka çalışması dersleri, problemi analiz etme ve sonuca ulaşma becerileri kazandırırken; bilimsel araştırma yöntemleri, seminer ve bitirme projesi dersleri araştırmanın nasıl planlanacağını, materyal metodu oluşturma ve veri toplama ile bu verilerin analizinin nasıl yapılacağını öğretmektedir. Fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitiminin amacı sahada çalışacak fizyoterapistler yetiştirmek olduğu kadar bilimsel araştırmalara yönelimi arttırmak için akademik özendiriciliği sağlamak da olmalıdır. Kişiler mezun olduktan sonra eğitimlerine devam edebilirler ama etmeseler dahi bilimsel araştırma yapabilme, mesleki yenilikleri takip edebilme ve bunları test etmek üzere çalışmalar planlama becerisini kazanmış olmalıdırlar. Bu araştırma, öğrencilerin eğitim süreç-

leri devam ederken aldıkları bu dersler sayesinde doğru ve eksiksiz araştırma yapabilme, veri raporlarının düzgünlüğü gibi konularda ne derece titiz ve dikkatli olduklarını değerlendirmek amacıyla planlandı.

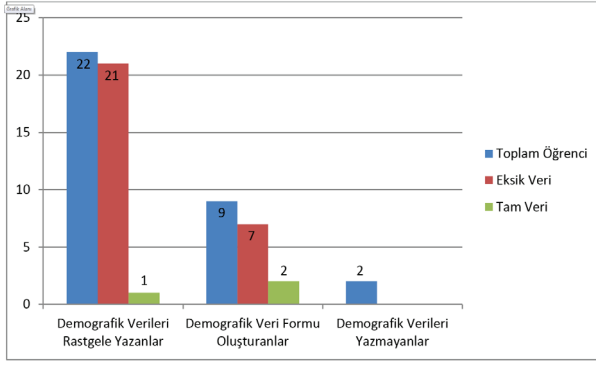
YÖNTEMLER

Okulumuzda beşinci yarıyla devam etmekte olan ve araştırmacının verdiği bir derse devam eden 41 öğrenci araştırmaya dahil edildi. Ders esnasında öğrencilere, kişilerin spor yapıp yapmama durumları ile depresyon arasındaki ilişkiyi incelemeyi varsayan bir araştırma planlayacak olsalar, kişilere ait alınması gereken bilgilerin kabaca neler olacağı söylendi. Bunun ardından, bu araştırmanın yöntem kısmını kendilerinin hazırlayacağı ve ödev olarak teslim edecekleri bilgisi verildi. Dönem sonunda teslim ettikleri verilerin inceleneceği Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi gereği kendilerine ifade edildi. Bu ödevde göre, bayram tatiline denk gelen günler içerisinde her öğrencinin üç kişiyle yüz yüze görüşme yöntemiyle bu kişilere ait demografik verileri toplamaları ve Beck depresyon ölçeğini doldurmaları istendiği söylendi.

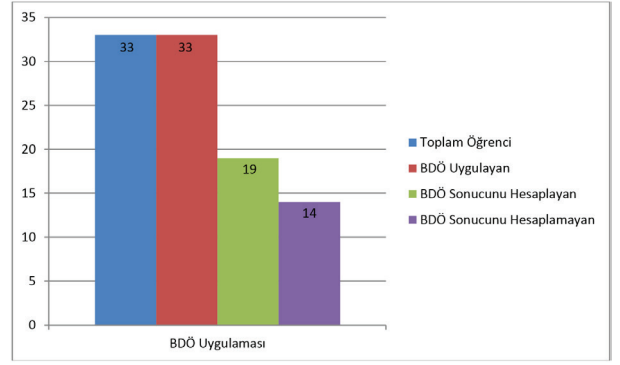
Öğrencilerin toplamaları istenen demografik veriler şu şekilde oluşturuldu: isim, soy isim, cinsiyet, yaş, meslek, adres, telefon numarası, kişinin spor yapıp yapmadığı, spor yapıyorsa haftada kaç gün, ne kadar süre ile, hangi tip sporu yaptığı ve bu sporu ne kadar süredir uyguladığı. Bu sorular tahtaya yazılarak tüm öğrencilerin görmesi sağlandı. Beck depresyon ölçeğini internette kendilerinin bulması istendi; demografik bilgileri toplamak için ellerine hazır bir form verilmedi. Sorularda istenilen bilgileri gönüllü olan kişilerden almaları gerektiği söylendi. Elde ettikleri verileri teslim etmeleri için belirli bir süre tanındı. Zamanı gelince dosyalar öğrencilerden teslim alındı. Dönem sonunda 41 öğrenci içinden ödevlerini teslim eden 33 öğrenci tarafından elde edilmiş veriler retrospektif olarak incelenip bu araştırmanın içeriği oluşturuldu.

İstatistiksel Analiz:

Araştırmanın analizlerini incelemek üzere Windows tabanlı SPSS 16 programı kullanıldı. Yaş değişkeni için ortalama ve standart sapma değerleri; diğer ölçümler için frekans dağılımları kullanıldı.

Grafik 1: Demografik veri toplama dağılımı

Grafik 2: Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ) hesaplaması dağılımı

SONUÇLAR

Derse kayıtlı bulunan 41 öğrencinin 33 tanesi (%80.48) ödevini teslim etti. İstatistiksel analiz 33 öğrenci için yapıldı. Bu öğrencilerin 13'ü erkek, 20'si kızdır (%40 ve %60) ve yaş ortalamaları $21,10 \pm 2.24$ yıldır. Otuz üç öğrenci toplam 98 kişiye ait rapor teslimi yapmıştır. Yirmi dokuz öğrenci kendilerine söylendiği şekilde 3'er kişiyle; 2 öğrenci 4'er kişiyle; 1 öğrenci 2 kişiyle, 1 öğrenci de sadece 1 kişiyle görüşme yapmıştır. Dokuz öğrencinin, demografik verileri almak için verilen soruların bulunduğu ayrı bir form oluşturduğu görülürken, 22 öğrencinin demografik verileri Beck depresyon ölçeğini bastırdıkları kağıdın arkasındaki veya üzerindeki boşluklara yazdığı gözlenmiştir. İki öğrencinin ise görüşme yaptıkları bireylerden hiçbir demografik veri almamış olduğu görülmüştür. Demografik veriler için ayrı form oluşturan 9 kişinin yalnızca 2 tanesinin bu verileri eksiksiz olarak doldurduğu görülmüştür. Dört öğrenci cinsiyet ve meslek sorusunu boş bırakmış; 3 öğrenci adres sorusunu sadece il yazarak doldurmuştur. Dört öğrenci telefon numaralarını yazmamış; 1 öğrenci hiç adres bilgisi vermemiştir. Bir öğrenci görüştüğü kişilerin yaşını yazmamış; 1 öğrenci de görüşme yaptığı kişilerin spor yaptıkları halde hangi sporu yaptıklarını sormamıştır. Demografik bilgiler için ayrı form oluşturmayıp bunları Beck depresyon ölçeğinin boş yerlerine veya arkasına yazan öğrencilerin (22 öğrenci) 1'i, görüşme yaptığı kişilerin adını, yaşını ve adresini yazıp spor yapıp yapmadıklarını sormuş; ancak bu bilgileri sayfanın farklı farklı yerlerine yazmış ve hatırlamadığı diğer demografik veriler için sayfaya karalama şeklinde dalgalı bir çizgi çizmiştir. Geriye kalan 21 öğrencinin 8'i yaş verisini doldurmamıştır. On dört

kişi cinsiyet sorusunu boş bırakmıştır. Meslek verisini boş bırakanların sayısı 11; adres ve telefon bilgilerini boş bırakanların sayısı ise 9'dur. Bu 22 öğrenci içinde yalnızca 1 kişinin demografik verileri eksiksiz tamamladığı görülmüştür. Grafik 1'de öğrencilerin veri toplamadaki başarıları görülmektedir. Demografik verileri eksik veya tam da olsa bir şekilde toplamış olan 31 öğrencinin hepsi görüştükleri bireylere spor yapıp yapmadıklarını sormuştur ancak hiç demografik veri almamış 2 öğrencinin sporla ilgili olan soruları da sormadığı görülmüştür. Toplam 33 öğrencinin yalnızca 3'ünün eksiksiz veri topladığı görülmüştür.

Otuz üç öğrencinin hepsi Beck depresyon ölçeğini bulmuş ve kullanmıştır. Demografik verileri olan 31 öğrencinin 19'u Beck depresyon ölçeğinin sonucunu rakamsal olarak hesap etmiştir. Demografik verileri yazmamış olan iki kişinin depresyon ölçeğini de hesaplamadığı görülmüştür. Bu bilgiler Grafik 2'de verilmiştir. Veri toplama eksikliği bulunan öğrencilerin en az bir en fazla beş bilgiyi eksik bıraktığı görülmüştür.

TARTIŞMA

Araştırmamızın sonucunda, 41 öğrenciden ödev teslimi yapan 33 öğrencinin yalnızca 3'ünün eksiksiz veri topladığı görüldü. Geri kalan 30 öğrencinin veri toplamada çeşitli seviyelerde eksikliği olduğu bulundu.

Dünya Fizyoterapi Konfederasyonu'nun fizyoterapi tanımlamasının altında, mesleğin etik ve klinik uygulamalarının yanı sıra araştırmaya ve öğretmeye yönelik ifadelerin de yer aldığı görülmektedir (6). Bu ifade, fizyoterapistlerin uygulamacı olmanın yanı sıra araştırmacı olmaları gerekliliğini göster-

mektedir. Hasta için en uygun tedavi seçeneklerini içeren bilgi, kanıta dayalı uygulamalarda bulunacağına göre fizyoterapistlerin bu uygulamaların etkinliklerini araştırmaları kaçınılmazdır. Bu doğrultuda fizyoterapistlerin yaşam boyu öğrenme prensibini temel edinmiş olmaları beklenmektedir (7). Bologna süreciyle başlatılan reform hareketiyle birlikte üniversitelerin eğitim kalitelerini arttırmak amaçlanmıştır. Bologna'ya göre, verilen eğitimin hedefi somut ve ölçülebilir öğrenme çıktılarıyla ifade edilmektedir. Öğrenme çıktıları, bir öğrencinin mezuniyetinin ardından sahip olması gereken yeterlilikler olarak belirtilmiştir (8). Çağdaş dünyanın gereksinimi eleştiren, düşünen, üreten, bilgiye ulaşmayı bilen bireyler yetiştirmektir (9). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümleri sağlık alanında kalifiye eleman yetiştirmenin yanı sıra bilimsel olarak düşünme becerisi kazanmış ve bu kazanımlarını akademik ortamlarda/bilimsel araştırmalarda uygulayabilecek fizyoterapistler de yetiştirmeyi misyon edinmelidir. Bu bağlamda okulumuzun öğrenim çıktıları hazırlanırken mezunlarımızın bilimsel okuma yapabilme, araştırma yapabilme becerisi kazanma, yeniliklere açık olma gibi özelliklerinin de yer almasına özen gösterilmiştir (10). Kişilerin içinde buldukları toplumun ve bu toplumun bireylerinin sorunlarına çözüm üretici yaklaşımlar getirmesi beklenir. Sorun çözmeyi öğrenmenin temeli bilimsel süreç becerilerini elde etmekle başlar. Aktamış ve Ergin, bilimsel süreç becerileriyle bilimsel yaratıcılık arasında pozitif ilişki bulmuştur (11). Bu durumda, verileri toplama ve sunma gibi bilimsel süreç basamaklarında özenli olan öğrencilerin bilimsel yaratıcılıkta diğerlerinden daha önde olabileceğini söylemek mümkündür. Bilimsel işlerle uğraşan öğrenciler yaratıcı ve eleştirel düşünme yoluyla elde ettikleri kazanımlarını diğer alanlarda da uygulayabilirler (12). Yaratıcı ve eleştirel düşünme klinisyen olarak çalışan fizyoterapistler için önemli olduğu kadar akademik çalışmalarına lisansüstü eğitimle devam edecek olanlar için de önemlidir. Aslan'ın çalışmasında yüksek lisansüstü programlara devam eden öğrencilerin akademik becerilerini değerlendirmeleri istenmiş ve çoğunluğun kendisini araştırma teknikleri, ölçme ve değerlendirme, istatistik gibi temel araştırma parametrelerinde eksik hissettiği bulunmuştur (13). Araştırmamıza katılan öğrencilerin veri toplamada yetersiz ve bazılarının oldukça ilgisiz oldukları düşünüldüğünde, lisans döneminde

araştırma yapmanın planlanmasını ve uygulanışını kavramada eksikliği olan öğrencilerin lisansüstü dönemde hala neden böyle hissediyor olduklarını anlamak mümkündür. Veri toplamadaki özensizlik ve veri eksikleri, öğrencinin derse ve derste verilen ödevde ilgisizliğinden kaynaklanabileceği gibi, bu konuda yapılması gerekenleri, dikkat edilmesi gereken hususları anlatan araştırma projesi hazırlama dersinin olmayışına da bağlanabilir. Öğrencileri bilimsel araştırma yapmaya yönlendirmenin yanı sıra müfredat içinde yer alan araştırma teknikleri, seminer, vaka tartışması, bitirme projeleri gibi derslerin içerikleri gözden geçirilip araştırmanın planlanmasından sonuçlanması aşamasına kadar bu alandaki eksiklikler giderilebilir.

KAYNAKLAR

1. Karasar N. Temel Kavram İlke ve Yaklaşımlar. In: Karasar N, editor. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2005; p. 22-23.
2. Yakut Y. Araştırma Yöntemi. In: Yakut E, Kayıhan H, editors. Tidy's Physiotherapy. Ankara: Pelikan Kitapevi, 2008; p. 379-399.
3. Cooper, H. Synthesis of research on homework. Educational leadership. 1989;47(3):85-91.
4. The Association for Supervision and Curriculum Development [home page on internet]. [updated 2009; cited 2015 July 07]. Available from: <http://www.ascd.org/publications/books/108071/chapters/The-Culture%29-of-Homework.aspx>.
5. Ataseven B. Nitel bilimsel araştırmalarda veri kalitesinin önemi. Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi. 2012;33(2):543-64.
6. World Confederation for Physical Therapy [home page on internet]. [updated 2014 Jun 18; cited 2014 Nov 21]. Available from: <http://www.wcpt.org/policy/ps-descriptionPT>.
7. Kayıhan H. Fizyoterapist Olmanın Sorumlulukları. In: Yakut E, Kayıhan H, editors. Tidy's Physiotherapy. Ankara: Pelikan Kitapevi, 2008; p. 9-13.
8. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bologna Çalışmaları [home page on internet]. [updated 2012; cited 2014 Nov 22]. Available from: <http://bys.omu.edu.tr/bologna>.
9. Akbıyık C. Eleştirel düşünme eğilimleri ve akademik başarı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002.
10. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğrenci Bilgi Sistemi [home page on internet]. [updated 2013; cited 2014 Nov 22]. Available from <http://bys.ibu.edu.tr/Ogrenci/Ogr0143/Default.aspx>.
11. Aktamış H, Ergin Ö. Bilimsel süreç becerileri ile bilimsel yaratıcılık arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2007;33:11-23.
12. Meador KS. Thinking creatively about science suggestions for primary teachers. Gifted Child Today. 2003;26(1):25-9.
13. Aslan C. Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterliklerine ilişkin görüşleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010;10(19):87-115.